Розділ III. Дробові числа і дії з ними

Сьогодні 18.02.2025

Урок № 107

Додавання і віднімання мішаних чисел

Повідомлення теми уроку та мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів

Мета уроку:

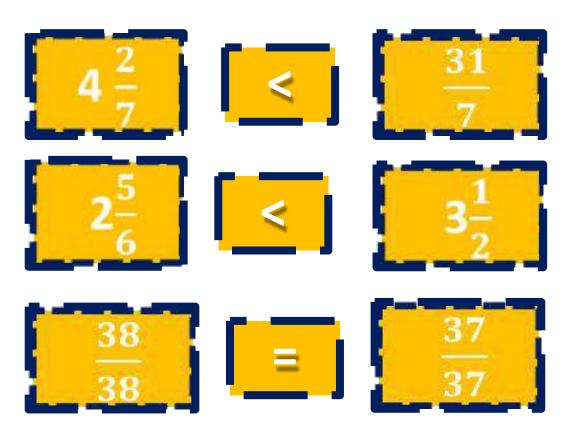
сформувати вміння виконувати додавання натурального та дробового числа; віднімання дробового числа від натурального; знаходити суму й різницю мішаних чисел, дробові частини яких мають однакові знаменники.

Порівняй, що більше.

Додавання мішаних чисел

Для додавання мішаних чисел цілі частини додають до цілих, а дробові — до дробових. Якщо дробова частина суми виявилася неправильним дробом, то з неї виділяють цілу частину і додають до цілої частини суми.

Для додавання мішаних чисел використовують переставну і сполучну властивості додавання.

Обчислимо
$$4\frac{2}{7}+5\frac{1}{7}$$
. Оскільки $4\frac{2}{7}=4+\frac{2}{7}$, а $5\frac{1}{7}=5+\frac{1}{7}$, то $4\frac{2}{7}+5\frac{1}{7}=(4+5)+\frac{2}{7}+\frac{1}{7}=9+\frac{3}{7}=9\frac{3}{7}$. Якщо обчислення можна виконати усно, то і записують скорочено: $4\frac{2}{7}+5\frac{1}{7}=9+\frac{2+1}{7}=9\frac{3}{7}$

Віднімання мішаних чисел

Якщо дробова частина зменшуваного більша за дробову частину від'ємника, то при відніманні мішаних чисел від цілої частини зменшуваного віднімають цілу частину від'ємника, а від дробової дробову.

віднімання мішаних чисел користуються раніше Для вивченими властивостями віднімання.

Обчислимо
$$9\frac{2}{7} - 3\frac{1}{7}$$
. Оскільки $9\frac{2}{7} = 9 + \frac{2}{7}$, а $3\frac{1}{7} = 3 + \frac{1}{7}$, то $9\frac{2}{7} - 3\frac{1}{7} = \left(9 + \frac{2}{7}\right) - \left(3 + \frac{1}{7}\right) = \left(9 - 3\right) + \left(\frac{2}{7} - \frac{1}{7}\right) = 6 + \frac{1}{7} = 6\frac{1}{7}$. Якщо обчислення

можна виконати усно, то і записують скорочено: $9\frac{2}{7} - 3\frac{1}{7} = 6\frac{2-1}{7} = 6\frac{1}{7}$

Віднімання мішаних чисел

Якщо дробова частина зменшуваного менша за дробову частину від'ємника, то спочатку від цілої частини зменшуваного одну одинищю додають до його дробової частини, попередньо перетворивши її в неправильний дріб, а потім виконують віднімання.

Обчислимо 10
$$\frac{4}{19}$$
 - 3 $\frac{7}{19}$

Розв'язання. «Підготуємо» зменшуване $10\frac{4}{19}$ до віднімання:

$$10\frac{4}{19} = 9 + 1 + \frac{4}{19} = 9 + \frac{19}{19} + \frac{4}{19} = 9 + \frac{19+4}{19} = 9\frac{23}{19}.$$
$$9\frac{23}{19} - 3\frac{7}{19} = 6\frac{16}{19}.$$

Сьогодні

Рухлива вправа

1																
			_	1/	ر ر							-				
				Z	Λ	$\mathcal{I}\mathcal{C}$	$\mathcal{H}\mathcal{U}$	Z	n	00	01	n	a			

(Усно). Обчисліть з поясненням:

1)
$$\frac{3}{3} + \frac{2}{3}$$
; 2) $7 + \frac{1}{8}$; 3) $1 + \frac{7}{13} - \frac{2}{13}$; 4) $5 + \frac{3}{7} + 9 + \frac{2}{7}$.

Робота з підручником

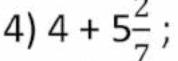
1) 9 +
$$\frac{2}{3}$$
;

2)
$$\frac{7}{11}$$
 + 4;

3)
$$5\frac{2}{19} + \frac{4}{19}$$

Обчисліть суму:

5)
$$7\frac{2}{17} + 4\frac{3}{17}$$
;

6)
$$5\frac{4}{11} + 2\frac{2}{11}$$
;

Відповідь:

1)
$$9\frac{2}{3}$$
;

4)
$$9\frac{2}{7}$$

2)
$$4\frac{7}{11}$$
;

5)
$$11\frac{5}{17}$$

3)
$$5\frac{6}{19}$$
;

6)
$$7\frac{6}{11}$$

підручник. Сторінка **ЭПО** BCIM pptx

рівень

Робота з підручником

Вивчення нового матеріалу. Формування вмінь

Завдання № 1250.

Виділіть цілу і дробову частину числа:

на один дитячий майданчик завезли 7 $\frac{2}{25}$ ц

піску, а на другий — 6 $\frac{7}{25}$ ц. Скільки піску завезли на обидва майданчики разом?

Розв'язування:

1)
$$7\frac{2}{25} + 6\frac{7}{25} = (7+6) + \frac{2+7}{25} = 13\frac{9}{25}$$
 разом.

рівень

Робота з підручником

Завдання № 1251.

Довжина білої стрічки $12\frac{3}{5}$ м, а зеленої — на

 $3\frac{1}{5}$ м коротша. Яка довжина зеленої стрічки?

									To the same of		язу	/ва	нн	я:									
	1)	$12\frac{3}{5}$	- 3	~~1~~ =	(1	2 -	3)	+	$\left(\frac{3}{r}\right)$	$\left[\begin{array}{c} 1 \\ - \end{array} \right]$	= 9	) ~~_~~ -	–д	ОВ	жи	на	зе	ле	ноі	ст	річ	ки	
_{Підручник.} Сторінка		5		5					(:	, ,		5											
210																							
210	$\vdash$																						$\dashv$

Робота з підручником

1)
$$4\frac{7}{9}$$
 - 2;

2)
$$9\frac{7}{13}$$
 - $2\frac{1}{13}$

3)
$$1 - \frac{4}{21}$$
;

Обчисліть різницю:

4) 5 -
$$\frac{2}{11}$$
;

5) 6 -
$$1\frac{10}{17}$$
;

1)
$$2\frac{7}{9}$$
;

2)
$$7\frac{6}{12}$$
;

3)
$$\frac{21}{21} - \frac{4}{21} = \frac{17}{21}$$
;

4)
$$4 + \frac{11}{11} - \frac{4}{11} = 4\frac{7}{11}$$

5)
$$5\frac{17}{17} - 1\frac{10}{17} = 4\frac{7}{17}$$
;

6)
$$9\frac{5}{5} - 9\frac{2}{5} = \frac{3}{5}$$

підручник. Сторінка **210** BCIM pptx

рівень

Робота з підручником

Завдання № 1254.

Вивчення нового матеріалу. Формування вмінь

Швидкість катера $25\frac{5}{8}$ км/год, а швидкість

течії — $2\frac{3}{9}$ км/год.

Знайдіть швидкості катера за течією і проти течії?

Розв'язування:

1)25
$$\frac{5}{8}$$
 + 2 $\frac{3}{8}$ = 27 + $\frac{8}{8}$ = 28 км/год — швидкість катера за течією;

Підручник. Сторінка **210**

2) $25\frac{5}{6} - 2\frac{3}{6} = 23\frac{2}{9}$ км/год— швидкість катера проти течії.

BCIM pptx

Робота з підручником

Завдання № 1255.

базу завезли яблука двома вантажівками. На першій було 2 $\frac{7}{20}$ т, а на другій — на $1\frac{1}{20}$ т менше.

Скільки тонн яблук завезли на базу? Розв'язування:

1) 2
$$\frac{7}{20}$$
 - 1 $\frac{1}{20}$ = 1 $\frac{6}{20}$ (т) – в другій вантажівці;
2) 2 $\frac{7}{20}$ + 1 $\frac{6}{20}$ = 3 $\frac{13}{20}$ (т) – всього завезли на базу.

Підручник. Сторінка **210**

Закріплення матеріалу

Обчисліть:

1)
$$3\frac{7}{7}-2$$
;
2) $5\frac{7}{10}-3\frac{7}{10}$

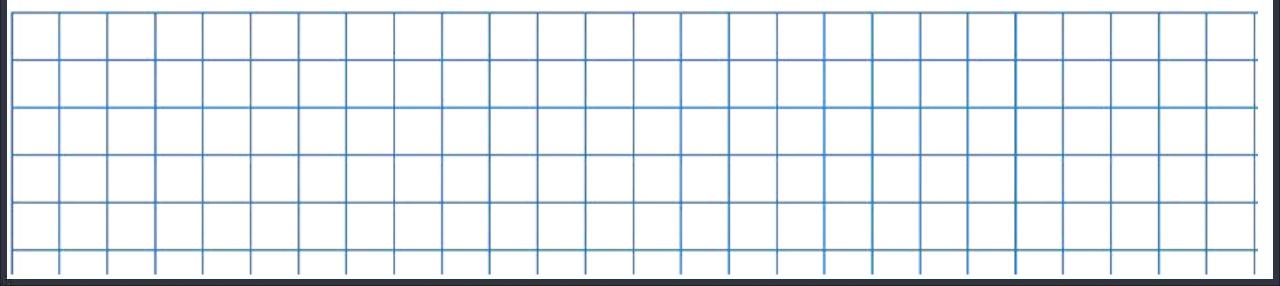
2)
$$5\frac{7}{18}$$
 - $3\frac{1}{18}$;

3)
$$8 - \frac{11}{28}$$
;

4) 2 + 3
$$\frac{2}{9}$$
;

5)
$$9\frac{7}{16} + 4\frac{4}{16}$$

6)
$$15\frac{4}{17} + \frac{2}{17}$$
;

Закріплення матеріалу

Порівняйте дроби:

1)
$$45\frac{2}{5}$$
 45;

2)
$$4\frac{5}{9}$$
  $5\frac{1}{9}$;

3)
$$1\frac{8}{11}$$
  $2\frac{1}{8}$;

4)
$$\frac{18}{18}$$
  $17\frac{1}{2}$

Підсумок уроку. Усне опитування

- 1. За яким алгоритмом додають мішані числа?
- 2. Назвіть правила віднімання мішаних чисел?

Завдання для домашньої роботи

Опрацюй підручник сторінки 208-210. Виконай завдання: №. 1249 (1, 3, 6), 1253 (1, 2, 5) Роботи надсилати на Нитап

